

Kültürel Zekânın Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Üzerine Etkisi: Uluslararası Öğrencilere Yönelik Bir Araştırma

A Study on the Effect of Cultural Intelligence on Intercultural Communication Sensitivity of International Students

Ömer KARADEMİR, Yavuz DEMİREL

ÖZ

Kültürel zekâ ve kültürlerarası iletişim duyarlılığı kavramları birbirleriyle ilişkili iki önemli kavramdır. Kültürel zekâ, farklı kültürel ortamlara uyum sağlama yeteneği olarak tanımlanır. Öte yandan kültürlerarası iletişim duyarlılığı ise, kültürel farklılıkları tanıma ve anlama yeteneğini ifade eder. Bu çalışmada kültürel zekânın kültürlerarası iletişim duyarlılığına etkisi incelenmektedir. Çalışma, nicel araştırma deseninden bir olan kesitsel araştırmadır. Çalışma, Türkiye’de Kastamonu Üniversitesinde eğitim gören 1117 uluslararası öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler rastgele örneklem tekniği ile katılımcılara ait sosyo-demografik veri formu, Kültürel Zekâ Ölçeği ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği yardımı ile toplanmıştır. Sonuçlar, kültürel zekânın kültürlerarası iletişim duyarlılığı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Kültürel zekânın üstbilişsel boyutu ile motivasyonel ve davranışsal boyutu kültürler farklılıklara saygı üzerinde anlamlı bir etkiye sahipken, bilişsel boyutu ise kültürel etkileşim üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Sonuçta, farklı kültürler ile etkileşimde öncelikle farklı kültürler hakkındaki bilişsel kalıpların düzenlenmesi ve o kültürlerle ilişkin bilgilerin artırılması kişilerin farklı kültürler ile iletişimin düzeyini artırmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Kültürel zekâ, Kültürlerarası iletişim duyarlılığı, Uluslararası öğrenciler

ABSTRACT

Cultural intelligence and intercultural communication sensitivity are two important concepts related to each other. Cultural intelligence is defined as the ability to adapt to different cultural environments. On the other hand, intercultural communication sensitivity refers to the ability to recognize and understand cultural differences. In this study, the effect of cultural intelligence on intercultural communication sensitivity is examined. The study is a cross-sectional research, which is one of the quantitative research designs. The study was conducted with 1117 foreign students studying at Kastamonu University in Turkey. The data were collected by random sampling technique with the help of socio-demographic data form, Cultural Intelligence Scale and Intercultural Sensitivity Scale belonging to the participants. The results showed that cultural intelligence has a significant effect on intercultural communication sensitivity. It has been found that the metacognitive dimension of cultural intelligence and the motivational behavioral dimension have a significant effect on respect for cultural differences. The cognitive dimension, on the other hand, was found to have a significant effect on cultural interaction. As a result, in interaction with different cultures, first of all, the regulation of cognitive patterns about different cultures and the increase of information about those cultures increase the level of communication of people with different cultures.

Keywords: Cultural intelligence, Intercultural communication sensitivity, International students

Karademir Ö., & Demirel Y., (2023). Kültürel zekânın kültürlerarası iletişim duyarlılığı üzerine etkisi: uluslararası öğrencilere yönelik bir araştırma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 13(3), 475-484. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1324680>

Ömer KARADEMİR (✉)

ORCID ID: 0000-0003-1109-4797

Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye
Kastamonu University, Kastamonu, Türkiye
okarademir@kastamonu.edu.tr

Yavuz DEMİREL

ORCID ID: 0000-0003-3478-6307

Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye
Kastamonu University, Kastamonu, Türkiye

Geliş Tarihi/Received : 08.07.2023

Kabul Tarihi/Accepted : 20.11.2023

Bu eser "Creative Commons Atıf-GayriTicari-4.0 Uluslararası Lisansı" ile lisanslanmıştır.

GİRİŞ

Bir toplumun yaşam biçimi olarak tanımlanan kültür, bireyin içinde bulunduğu toplumdan edindiği bilgi, değer, inanç, gelenekler, görenek, deneyim, beceri ve yeteneklerinin tümüdür (Göl ve Erkin, 2019). Kültür öğrenilen geliştirilebilen ve aktarılan bir olgudur. Bu nedenle zekânın, kültürle derin bir ilişkisi vardır (Alon ve Higgins, 2005; Earley ve Ang, 2003; Thomas, 2006). Çeşitli araştırmalar zekânın farklı türlerinin bireylerin yaşam kalitesini artırdığı ve çevreyle daha uyumlu olmasına yardımcı olduğunu göstermektedir (Alifuddin ve Widodo, 2022; Ivcevic vd., 2007). İnsan zekâsı üzerine sürülen geleneksel yaklaşımlar zekânın akademik veya bilişsel unsuruna odaklanmış ve zekâyı tek bir unsur olarak ele almıştır (Lin vd. 2012; Sternberg, vd. 2003). Ancak daha sonra yapılan araştırmalar zekânın farklı boyutlarda oluştuğu ileri sürülmüştür. Bu yaklaşımlardan en çok dikkat çeken Gardner tarafından ortaya atılan Çoklu Zekâ Kuramıdır (Roper ve Davis, 2000). Bu kuram, insanların bireysel düşüncelerini ve sosyal etkileşimlerini açıklamaya yardımcı olabilecek zekânın akademik boyutu dışında farklı zekâ türlerinin olduğunu ileri sürmektedir (Van Dyne vd. 2012). Bu zekâ türleri akademik boyut dışında kalan duygusal zekâ, sosyal zekâ, pratik zekâ, ekolojik zekâ gibi değişik alanları içeren zekâ türleridir (Lin vd., 2012; İlhan ve Çetin 2014). İleri sürülen bu zekâ türlerinden biri de kültürel zekâdır (Alon ve Higgins, 2005; Earley ve Ang, 2003).

Çoklu Zekâ kuramına dayandırılan kültürel zekâ (Alon ve Higgins, 2005; Earley ve Ang, 2003; Ng ve Earley, 2006), bazı bireylerin yeni kültürel ortamlara uyum sağlamada neden diğerlerinden daha başarılı olduğunu sorusuna yanıt olarak ortaya çıkmıştır (Ng ve Earley, 2006). Kültürel zekâ bireylerin birden fazla kültürü anlamalarına ve bu kültürelere uygun şekilde hareket etmelerine izin veren bir yetenektir (Thomas, 2006; Earley ve Ang, 2003). Kültürel zekâsı yüksek olan bireyler birden fazla kültürle etkili bir şekilde iletişim kurabilir. Kültürel zekâ; kültürel bilgi, farkındalık pratiği ve davranışsal becerilerin birikiminden oluşan çok yönlü bir yeterliliktir (Thomas ve Inkson, 2004). Yüksek düzeyde kültürel zekâ, bireyin öğrendiği kültürel tutum ve davranış kalıplarının uymadığı farklı kültürel ortamlarda yeni yorumlar ve davranışlar üretme yeteneğini ifade eder (Afsar vd., 2020). Kültürel zekâ bireyin yalnızca farklı kültürlerin nasıl işlediğini anlama yeterliliğini değil, aynı zamanda farklı kültürel ortamlarda etkin uyum için gerekli problem çözme yeterliliğini de gösterir.

Kültürel zekâ kavramının temel düşüncesini, farklı kültürel ortamlarda zekice davranmanın genel zekâdan ve onun alt unsurlarından çok daha fazlası gerektiği görüşüne dayanmaktadır (Alifuddin ve Widodo, 2022). Kültürel zekâ, bir yanda farklı kültürleri anlam ve kavrama açısından gerekli yeteneğe ve esnekliğe sahip olmayı ifade etmektedir. Diğer taraftan ise farklı kültürler ile etkileşimde o kültür hakkında daha çok şey öğrenmeyi, farklı kültürleri anlamayı, o kültürün üyelerine karşı anlayışlı olmayı, bakış açısını kademeli olarak değiştirmeyi, etkileşimde bulunurken daha yetenekli ve hazır olmayı ifade eder (Thomas ve Inkson. 2017).

Kültürel zekânın, kültürlerarası iletişim duyarlılığını besleyici ve geliştirici bir özelliği vardır (Göl ve Erkin, 2019). Kültürlerarası iletişim duyarlılığı, kişinin diğerleri ile olan etkileşiminin bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere birçok yönü ile ilişkili olsa da, temelde kişinin duygularını yönetmesi ve düzenlemesi gibi duygusal yeteneklerine odaklanır. Kültürlerarası iletişim duyarlılığının temelini kültürel farklılıklar oluşturmaktadır ve bu farklılıklar kültürlerarası iletişimin gelişmesine yardımcı olmaktadır (Chen ve Starosta, 2000; Dong vd., 2008). İletişim çağı, kültürlerarası iletişim yeterliliğiyle birlikte onun pekiştiren ve tamamlayıcısı olan kültürlerarası duyarlılığı gerekli kılmıştır (Bekiroğlu ve Balci, 2014). Kültürlerarası farklılıkları anlamak, kabul etmek ve takdir etmek için kendini motive etmeye yönelik aktif istek olarak tanımlanan kültürlerarası duyarlılık (Chen ve Starosta, 1997, 2000), farklı kültürleri anlamak ve farklı kültürlerle uyumlu yaşamak için kaçınılmaz bir hâl almıştır (Göl ve Erkin 2019; Tamam, 2010).

Genel olarak insanlar aynı kültürel geçmişe sahip insanlara karşı tercihli davranma eğilimindedir. Bu durum benzer kültürden gelenler için bir sorun teşkil etmese de farklı kültürel geçmişlere sahip insanlarla sosyal ilişkiler kurmayı engelleyebilir. Bu eğilim iş birliğini ve ortak çalışmayı engelleyebilir veya kişilerin arası çatışmalara neden olabilir (Alifuddin ve Widodo, 2022). Bu nedenle, farklı kültürel geçmişlere sahip insanlarla etkileşim kurarken uyum sağlamak için kültürlerarası iletişim yeterliliğine sahip olmak gerekli olabilir.

Chen ve Starosta (1998, 2000) kültürlerarası iletişim yeterliliğinin iki ön koşulunun olduğunu ifade etmektedir. Bunlardan birincisi kültürlerarası iletişim farkındalığı ve ikincisi kültürlerarası iletişim duyarlılığıdır. Kültürlerarası iletişim duyarlılığı, kişilerin başkalarıyla olan etkileşiminin birçok bilişsel, duygusal ve davranışsal yönüyle ilişkili olsa da öncelikle kişilerin duyguları yönetme ve düzenleme gibi duygusal yetenekleriyle ilgilidir (Dong, vd., 2008). Kültürel farkındalık, kültürlerarası iletişim duyarlılığının temelini oluşturur ve kültürlerarası iletişim yeterliliğine yol açar (Chen ve Starosta, 1998, 2000). Ameli ve Molaei (2012) kültürlerarası duyarlılığı, kültürlerarası iletişim etkililiğini artırmak için temel gerekliliklerden biri olarak açıklamaktadır. Kültürlerarası duyarlılık, kültürlerarası iletişim yeterliliğinin duygusal yönünü temsil ederek kültürlerarası iletişimin yapısını ölçmek için teorik bir model ve araç sunar (Bekiroğlu ve Balci, 2014; Mao ve Hale, 2015; Tamam, 2010). Bu nedenle birçok araştırmada bu iki kavram birbirinin yerine kullanılmaktadır (Bekiroğlu ve Balci, 2014; Chen ve Starosta, 2000; Liu, 2019). Bu çalışmada da kültürlerarası iletişim duyarlılığını belirlemek için kültürlerarası duyarlılıktan yararlanılmıştır ve iki kavram birbirinin yerine kullanılmıştır.

Kültürlerarası temas, kültürlerarası duyarlılığa olan ihtiyacı yansıtan önemli alanlardan biridir. İletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile artan küreselleşme ve uluslararasılaşma, kültürlerarası etkileşimi ve teması artırmıştır (Tamam, 2010). Kültürlerarası etkileşimi ve iletişimi artıran önemli bir faktörde uluslararası öğrenci hareketliliğidir. Ulusal hükümetler ve özel eğitim kurumları, olumlu ekonomik etkiler elde etmek için daha fazla uluslararası öğrenciyi çekmeye çalışmaktadır. Buna bağlı olarak uluslararası öğrenci hareketliliği, dünya ça-

pında ortaya çıkan en önemli bir olgu olmuş ve çok kültürlü bir üniversite ortamının oluşturmaya katkı sunmuştur (Bae ve Song 2017). Bu gibi gelişmeler, Türkiye'deki üniversiteler tarafından da yakından izlenmektedir. Yükseköğretim Kurulu'nun 2022 yılı verilerine göre Türkiye 198 farklı ülkeden 300 binden fazla uluslararası öğrenciyi ev sahipliği yapmaktadır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2022). İnsanlara kültürlerarası iletişim ve etkileşim için daha fazla fırsat sağlayan bu gibi gelişmeler göz önüne alındığında, sosyal ve iletişim yeteneği olarak kültürlerarası iletişim duyarlılığı ön plana çıkmaktadır (Tamam, 2010). Farklı kültürden gelen bireylerin oluşturduğu bir iletişim ortamında kişilerin birbirleri ile uyumlu bir şekilde yaşayabilmeleri için, birbirlerini anlamaları ve karşı kültürlerden gelen iletişim şifrelerini çözmeleri gerekir. Bu nedenle bireyler farklı kültürlerden gelen insanlarla etkili bir şekilde iletişim kurabilmek için yüksek düzeyde kültürel zekâya ihtiyaç duyabilir (Rockstuhl vd., 2011). Etkili bir kültürlerarası iletişimin gelişmesinde etkili olan kültürlerarası duyarlılığın, kişilerin bazı yetkinliklerine bağlı olduğu bilinmektedir (Bosuwon, 2017). Kültürel zekânın da bu yetkinliklerden birisi olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle kültürel zekânın, kültürlerarası iletişim duyarlılığı üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu ortaya koymak oldukça önemlidir. Türkiye'deki literatür incelendiğinde kültürel zekânın kültürlerarası iletişim üzerindeki etkisini ele alan sınırlı sayıda çalışmanın olduğu görülmüştür (Abaslı ve Polat, 2019; Mercan, 2016; Tutuş, 2020; Göl ve Erkin 2019). Literatürdeki bu boşluğu doldurmaya katkı sunmak amacı ile bu çalışmada kültürel zekânın kültürel iletişim duyarlılığına etkisini belirlemek için uluslararası öğrencilere yönelik bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Yukarıda değinilen teorik çerçeve kapsamında ve araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

H1: Kültürel zekânın boyutları ile kültürlerarası iletişim duyarlılığı boyutları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Kültürel zekâ ile kültürlerarası iletişim duyarlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Kültürel zekânın boyutları kültürel farklılıklara saygıyı etkilemektedir.

H4: Kültürel zekânın boyutları kültürel etkileşimi etkilemektedir.

H5: Kültürel zekânın boyutları kültürlerarası iletişim duyarlılığını etkilemektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nicel araştırma yöntemine göre tasarlanmış ve genel tarama desenlerinden (Fraenkel ve Wallen, 2008) kesitsel taramaya göre yapılmıştır. Bu tarama deseninin seçilmesinin nedeni ise kesitsel taramanın, sahip olduğu kısa sürede bilgi toplama avantajıyla değişken ve değişkenler arasındaki ilişkileri tek seferde ölçmeye ve değerlendirmeye imkân vermesidir (Mertens, 2019). Ayrıca kesitsel tarama araştırmaları zamanın belirli bir dilimindeki durumu incelemek için yürütülen araştırmalardır. Kesitsel tarama, özellikle geniş evren üzerinde yürütülen çalışmalarda evrenin tamamına değil onu temsil eden

örneklem üzerinde veri toplamaya imkân vermektedir (Tutar ve Erdem, 2020). Tüm bu gerekçelerden yola çıkılarak araştırmada araştırma deseni olarak kesitsel tarama modeli tercih edilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Kültürel zekâ, bireylerin kendi kültürleri dışındaki farklı kültürel ortamlara uyum sağlama becerisini yansıtır. Kültürlerarası iletişim duyarlılığının temelinde ise kültürel farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu bağlamda uluslararası öğrenciler, kendi kültürleri dışında farklı bir kültürel ortamda bulunmalarından dolayı kültürel zekânın ve kültürlerarası iletişim duyarlılığının incelenmesi için ideal bir evren olmaktadır. Bu sebeple bu araştırmanın evreni olarak Kastamonu Üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrenciler tercih edilmiştir.

Kastamonu Üniversitesi öğrenci bilgi sisteminin 2023 yılı verilerine göre toplam uluslararası öğrenci sayısı 2175'tir. Araştırmanın örneklemini belirlemek için ise kolaydan örnekleme tekniği tercih edilmiştir. Örnekleme dahil olan toplam öğrenci sayısı 1174'tür. Bu sayı, örneklemin evreni yüksek düzeyde temsil ettiğini göstermektedir.

Ankete katılan toplam 1174 öğrencinin sosyo demografik özellikleri incelendiğinde öğrencilerin; Afganistan, Almanya, Azerbaycan, Bulgaristan, Burkina Faso, Cezayir, Cibuti, Demokratik Kongo, Ekvator Ginesi, Endonezya, Etiyopya, Fas, Fransa, Fildişi, Filipinler, Filistin, Gana, Gine, Hollanda, Irak, Kamerun, Kampanya, Kazakistan, Kırgızistan, Kosova, Lübnan, Libya, Litvanya, Mali, Mısır, Moritanya, Nijer, Nijerya, Pakistan, Portekiz, Rusya, Somali, Sudan, Suriye, Suudi Arabistan, Tacikistan, Tanzanya, Tunus, Türkmenistan, Yemen, Yunanistan, Çad, Çin, Özbekistan, Ürdün ve İranlı oldukları; %28,3'ü erkek, %71,7'si kadın ve ortalama yaş düzeylerinin ise 21 olduğu belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için Kültürel Zekâ Ölçeği (KZÖ) ve Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Ölçeği (KİDÖ) olmak üzere iki farklı ölçek kullanılmıştır. Ölçeklerin uygulanması ve verilerin toplanması için Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan etik kurul alınmıştır.

Kültürel Zekâ Ölçeği (KZÖ): Kültürel Zekâ Ölçeği ilk olarak Ang, vd. (2007) tarafından geliştirilmiştir. Daha sonra ise Wells'in (2017) tarafından kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması İlhan ve Çetin (2014) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada da ölçeğin Türkçeye uyarlanmış versiyonu kullanılmıştır. Ölçek 20 maddeden ve üstbilişsel, bilişsel, motivasyonel, davranışsal olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Üstbilişsel, bireyin derin bilgi işlemeye yol açan bilişler üzerindeki bilgisi veya kontrolü olarak tanımlanır (Ang ve Van Dyne 2008). Bilişsel boyutu, bireyin kişisel deneyim ve eğitimle edindiği diğer kültürel grupların değerleri, inançları ve normları hakkındaki bilgisini yansıtır. Motivasyon ise, bireyin dikkatini ve enerjisini farklı kültürlerle etkileşime girmeye ve farklı kültürel durumları öğrenmeye yönlendirebilme yeteneğini ve istekliliğini ifade etmektedir. Son olarak davranışsal boyutu, bireyin farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girerken yanlış algılamaları ve yanlış yüklemeleri en aza indiren çok çeşitli sözlü ve sözlü olmayan eylemler üretme kapasitesini yansıtmaktadır (Van Dyne vd.,

2012). Ölçeğin Türkçeye uyarlanmış versiyonunun ise Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur (İlhan ve Çetin 2014).

Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Ölçeği(KİDÖ): Araştırmada Chen ve Starosta, (2000) tarafından geliştirilen Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Ölçeğinin Bulduk vd., (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmış versiyonu kullanılmıştır. Ölçek kesinlikle katılmıyorum (1) ile kesinlikle katılıyorum (5) arasında değişen 5'li likert şeklindedir. Kültürlerarası İletişim Duyarlılık Ölçeği 24 maddeden ve etkileşim bağlılığı, kültürel farklılıklara saygı ve güven, etkileşim isteği ve etkileşim özentiliği olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Chen ve Starosta (2000) beş boyutu aşağıdaki gibi tanımlamıştır. Etkileşim bağlılık, etkileşimde bulunan kişinin kültürlerarası iletişime katılma konusundaki duygularıyla ilgilidir; Kültürel farklılıklara saygı, katılımcıların muadillerinin kültür ve fikirlerine nasıl yaklaştıklarını veya bunlara nasıl hoşgörü gösterdiğini; etkileşim güveni, katılımcıların kültürlerarası ortamlarda kendilerine ne kadar güvendiklerini ölçmektedir. Etkileşim isteği, bir katılımcının farklı kültürlerden insanlarla iletişim kurmaya yönelik olumlu veya olumsuz tepkilerini; Etkileşim özentiliği ise, bir katılımcının kültürlerarası etkileşimde neler olup bittiğini anlama çabasını belirlemektedir. Chen ve Starosta (2000), ölçek için Cronbach's Alpha güvenilirliğini .86 olarak, Türkçe versiyonunda ise Bulduk, vd., (2011) Cronbach's Alpha güvenilirliğini ,72 olarak bildirmiştir. Ölçek, kültürlerarası etkileşimi ve kültürlerarası iletişime yönelik tutumu yordadığı için tatmin edici bir geçerliliğe sahiptir (Chen ve Starosta, 2000).

Ölçeklerin Geçerlik ve Güvenilirlik Analizleri

Çalışmada verilerin toplanmasında faydalanılan ölçeklerin güvenilirlik tespitinde Cronbach's Alpha katsayısı, geçerlilik tespitinde ise doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Tablo 1'de Kültüre Zekâ Ölçeğine ilişkin yapılan güvenilirlik ve geçerlik analizine ait bulgular; Tablo 2'de ise Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Ölçeğine ilişkin bulgular gösterilmiştir. Buna göre Kültürel Zekâ Ölçeğine ilişkin Cronbach's Alpha katsayısı ,983; Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Ölçeğine ilişkin Cronbach's Alpha katsayısı ise ,972'dir. Ölçeklerin Cronbach's Alpha katsayılarının ,97 ve üzerinde olması yapılan testlerin %97 üzerinde bir güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Uygulanan faktör analizine göre Kültürel Zekâ Ölçeğinde toplam varyansın %81,257'sini açıklayan üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Faktör 1 toplam varyansın %29,16'sını; Faktör 2 %27,01'ini; ve Faktör 3 %25,02'sini açıkladığı tespit edilmiştir (Tablo 1). Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Ölçeğinde ise toplam varyansın %73,83'nü açıklayan iki faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Faktör 1 toplam varyansın %43,52'sini ve Faktör 2 ise %30,30'nu açıkladığı tespit edilmiştir (Tablo 2). Ölçeklere ilişkin açıklanan varyans değerlerinin yüksek olması, ölçeklerin yapısının iyi bir ölçüm derecesine sahip olduğu şeklinde açıklanabilir (Geçkil ve Tikici, 2015). Faktörlerin toplam varyansın 2/3'ünü açıklaması bilimsel bir araştırma için beklenen bir gerekliliktir (Scherer vd., 1988).

Veri seterinin faktör analizine uygunluğunu göstermek için Kaiser-Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) testi yapılmıştır. Bu test örneklem büyüklüğünün yeterliğini ölçmek

için yapılan bir testtir (Tutar ve Erdem, 2020). Kültürel Zekâ Ölçeğinin KMO değerinin ,980 ve Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Ölçeğinin KMO değeri ise ,979 olarak belirlenmesi seçilen örneklem büyüklüğünün çok iyi olduğunu göstermektedir. Yapılan Bartlett's Test Sphericity analizi sonucunda Kültürel Zekâ Ölçeğinin Ki-kare değeri 29407,025 ($p < 0,001$) ve Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Ölçeğinin 29370,371 ($p < 0,001$) olarak belirlenmiştir. Bu değerler her iki ölçek için örneklem yeterliliğini ve verilerin normal bir dağılıma sahip olduğunu göstermektedir (Tablo 1 ve Tablo 2).

Tablo 2'de Faktör 1'deki maddeler, kültürlerarası etkileşimde farklılıklara saygıyı göstermektedir. Bu nedenle Faktör 1, "kültürel farklılıklara saygı" olarak etiketlenmiştir. Faktör 2'ye yük-

Tablo 1: Kültürel Zekâ Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi

Kültürel Zekâ Ölçeği (Faktörler)	Faktör Yük Değerleri		
	1	2	3
ÜB1	,729		
ÜB2	,727		
ÜB3	,709		
ÜB4	,727		
MDB1		,501	
MDB2		,520	
MDB3		,549	
MDB4		,562	
MDB5		,587	
MDB6		,627	
MDB7		,642	
MDB8		,733	
MDB9		,768	
MDB10		,693	
BB1			,689
BB2			,653
BB3			,670
BB4			,735
BB5			,713
BB6			,636
Faktörlere ilişkin açıklanan varyans (%)	29,16	27,01	25,02
Ölçeğe ilişkin toplam açıklanan varyans (%)	81,257		
Ölçek Cronbach's Alpha	,983		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) (%)	,980		
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square-Sig.	29407,025-0,001		

Not: Faktör 1: ÜB (Üstbilişsel Boyut), Faktör 2: MDB (Motivasyonel ve Davranışsal Boyut) ve Faktör 3: BB (Bilişsel Boyut).

BULGULAR

Tablo 2: Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi

Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı	Faktör Yük Değerleri	
	Faktör 1	Faktör 2
KFS1	,852	
KFS2	-,852	
KFS3	,850	
KFS4	,846	
KFS5	-,845	
KFS6	,823	
KFS7	-,812	
KFS8	,805	
KFS9	,798	
KFS10	,785	
KFS11	,780	
KFS12	-,751	
KFS13	,747	
KFS14	-,728	
KFS15	,663	
KAE1		-,863
KAE2		,858
KAE3		,849
KAE4		,849
KAE5		-,798
KAE6		-,772
KAE7		,764
KAE8		-,752
KAE9		,626
Faktörlere ilişkin açıklanan varyans (%)	43,523	30,309
Ölçeğe ilişkin toplam açıklanan varyans (%)	73,832	
Ölçek Cronbach's Alpha	,972	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) (%)	,979	
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square-Sig.	29370,371-0,001	

Not: Faktör 1: KFS (Kültürel farklılıklara saygı), Faktör 2: KAE (Kültürlerarası etkileşim)

lenen maddeler ise "Kültürlerarası etkileşim" olarak etiketlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerin çözümlenmesi, incelenmesi ve analizleri SPSS 23.00 paket programı aracılığıyla yapılmıştır. Araştırma hipotezlerini test etmek için ise korelasyon ve regresyon analizleri yapılmıştır.

Araştırma hipotezlerinin test edilmesine ilişkin yapılan analiz sonuçları aşağıdaki gibidir:

1. H_1 : Kültürel zekânın boyutları ile kültürlerarası iletişim duyarlılığı boyutları arasında anlamlı bir ilişki vardır.
2. H_2 : Kültürel zekâ ile kültürlerarası iletişim duyarlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırma yer alan değişkenler ve bunlara ilişkin alt boyutların aritmetik ortalaması ve standart sapmaları Tablo 3'te yer almaktadır. Veriler incelendiğinde sapmalar en çok kültürel zekâ değişkeninin üstbilişsel boyutunda (,98), en düşük ise kültürlerarası iletişim duyarlılığın kültürlerarası etkileşim boyutunda (,26) görülmektedir. 1174 katılımcının verdiği cevaplar doğrultusunda yapılan analizler sonucunda ortalamaların kararsızlık boyutunu aşığı, katılıyor ifadelerine yaklaştığı söylenebilir.

Kültürel zekâ ve kültürlerarası iletişim duyarlılığının arasındaki ilişkiyi tespit etmek için korelasyon analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4'teki korelasyon analizi sonuçlarına göre genel olarak kültürel zekâ ile genel olarak kültürlerarası iletişim duyarlılığı arasında (r : ,741) pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda H_2 : Kültürel zekâ ile kültürlerarası iletişim duyarlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır. Buna bağlı olarak H_2 hipotezi de kabul edilmiştir. Kültürel zekânın üstbilişsel boyutu ile kültürlerarası iletişim duyarlılığının kültürel farklılıklara saygı ve kültürlerarası etkileşim boyutlarıyla ilişkisi sırası ile ,758 ve ,316 olarak belirlenmiştir. Kültürel zekânın motivasyonel ve davranışsal boyutu ile kültürlerarası iletişim duyarlılığının kültürel farklılıklara saygı ve kültürlerarası etkileşim boyutlarıyla ilişkisi ise sırası ile ,740 ve ,328 olarak belirlenmiştir. Son olarak Tablo 4'te kültürel zekânın bilişsel boyutu ile kültürlerarası iletişim duyarlılığının kültürel farklılıklara saygı ve kültürlerarası etkileşim boyutlarıyla ilişkisi ise sırası ile ,740 ve ,328 olarak belirlenmiştir. Bu bulgular doğrultusundan kültürel zekânın boyutları ile kültürlerarası iletişim duyarlılığının boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiş ve H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

H_3 : Kültürel zekânın boyutları kültürel farklılıklara saygıyı etkilemektedir.

Kültürel zekânın boyutlarının kültürel farklılıklara saygıya etkisini belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'te gösterilmiştir. Kültürel zekânın boyutları bağımsız değişken olarak, kültürel farklılıklara saygı ise bağımlı değişken olarak analize dahil edilmiştir.

Regresyon modelinin anlamlı olup olmadığı F değerine ($F=566,40$; $p < ,001$) göre belirlenmektedir. Regresyon analizine göre modelin istatistikî yönden anlamlı olduğu görülmektedir. Durbin – Watson testi modelde otokorelasyon olup olmadığını gösterir. Genellikle 1,5 – 2,5 civarında bir D.W testi değeri otokorelasyon olmadığını gösterir (Watson ve Durbin 1951). Tablo 5'te Durbin – Watson değeri 1,942 olduğu görülmektedir. Dolayısı ile modelde otokorelasyonun olmadığı görülmektedir. Tablodaki düzeltilmiş R^2 değerine göre örneklem grubunda

Tablo 3: Değişkenler ve Alt Boyutlara İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Kültürel Zekâ ve Boyutları		Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı ve Boyutları	Ort.	Std. Sp.	N
Kültürel Zekâ Boyutları (KZB)	KZB1: Üstbilişsel boyut		3,23	,98	1174
	KZB2: Motivasyonel ve davranışsal boyut		3,22	,93	1174
	KZB3: Bilişsel boyut		3,15	,93	1174
Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Boyutları (KİDB)	KİDB1: Kültürel farklılıklara saygı		3,08	,34	1174
	KİDB2: Kültürlerarası etkileşim		3,02	,26	1174
Genel olarak kültürel zekâ			3,21	,91	1174
Genel olarak kültürlerarası iletişim duyarlılığı			3,05	,24	1174

Not: Ortalama ve standart sapma değerleri; 1) Kesinlikle katılmıyorum, 5) Kesinlikle katılıyorum ölçeği dikkate alınarak hesaplanmıştır.

Tablo 4: Kültürel Zekâ ve Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Arasındaki İlişki

		KİDB1: Kültürel Farklılıklara Saygı	KİDB2: Kültürlerarası Etkileşim	Genel olarak kültürlerarası iletişim duyarlılığı
KZB1: Üstbilişsel Boyut	r	,758	,316	,716
	p	,001	,001	,001
KZB2: Motivasyonel ve davranışsal boyut	r	,740	,328	,727
	p	,001	,001	,001
KZB3: Bilişsel boyut	r	,690	,356	,699
	p	,001	,001	,001
Genel olarak kültürel zekâ	r	,757	,346	,741
	p	,001	,001	,001

$p < 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 5: Kültürel Zekâ Boyutlarının Kültürel Farklılıklara Saygı Üzerine Etkisi

Model 1 F: 566,406; $p < ,001$	Standardize edilmemiş katsayılar		Standardize edilmiş katsayılar	T	P	Durbin-Watson	Düzeltilmiş R ²
	B	Std. Error	Beta				
(Sabit Değer)	2,225	,022		99,774	,001	1,942	,591
KZB1: Üst bilişsel boyut	,165	,015	,498	11,126	,001		
KZB2: Motivasyonel ve davranışsal boyut	,120	,018	,342	6,503	,001		
KZB3: Bilişsel boyut	-,019	,016	-,056	-1,186	,236		

Bağımlı Değişken: Kültürel farklılıklara saygı

kültürel farklılıklara saygı değişkeninin %59'unu modele dahil edilen kültürel zekânın boyutları tarafından açıklanmaktadır. Modeldeki standardize edilmemiş katsayılarına (Unstandardized Coefficients) göre kültürel zekânın bilişsel boyutunun kültürlerarası farklılıklara saygı boyutu üzerinde istatistiki olarak ($B = -,019$, $p = 0,236 > 0,05$) anlamlı bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir. Diğer bir deyişle katılımcıların kültürel zekâlarının bilişsel boyutları kültürlerarası farklılıklara saygı düzeylerine etki etmemektedir. Öte yandan modelde kültürel zekânın üst bilişsel boyutu ($B = ,165$, $p = 0,001$) ile motivasyonel ve davranışsal boyutunun

($B = ,120$, $p < 0,001$) kültürel farklılıklara saygı üzerinde istatistiki olarak anlamlı etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bu veriler doğrultusunda H_3 hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

H_4 : Kültürel zekânın boyutları kültürel etkileşimi etkilemektedir.

Kültürel zekânın boyutlarının kültürel etkileşim üzerindeki etkisini belirlemek için çoklu regresyon analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir. Kültürel zekânın boyutları bağımsız değişken olarak, kültürel etkileşim ise bağımlı değişken olarak analize dahil edilmiştir.

Tablo 6: Kültürel Zekâ Boyutlarının Kültürel Etkileşim Üzerine Etkisi

Model 1 F: 56,795; p<,001	Standardize edilmemiş katsayılar		Standardize edilmiş katsayılar	t	P	Durbin-Watson	Düzeltilmiş R ²
	B	Std. Error	Beta				
(Sabit Değer)	2,779	,020		138,411	,001	2,079	,125
KZB1: Üst bilişsel boyut	,003	,013	,013	,191	,848		
KZB2: Motivasyonel ve davranışsal boyut	,004	,017	,017	,227	,821		
KZB3: Bilişsel boyut	,071	,015	,330	4,810	,001		

a. Bağımlı değişken: Kültürel etkileşim

Tablo 7: Kültürel Zekâ Boyutlarının Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı Üzerine Etkisi

Model 1 F: 480,153; p<,001	Standardize edilmemiş katsayılar		Standardize edilmiş katsayılar	t	P	Durbin-Watson	Düzeltilmiş R ²
	B	Std. Error	Beta				
(Sabit Değer)	2,487	,016		158,249	,001	1,981	,551
KZB1: Üst bilişsel Boyut	,064	,010	,288	6,140	,001		
KZB2: Motivasyonel ve davranışsal boyut	,083	,013	,352	6,395	,001		
KZB3: Bilişsel boyut	,030	,012	,127	2,591	,010		

a. Bağımlı değişken: Genel olarak kültürlerarası iletişim duyarlılığı

Regresyon analizine göre modelin istatistiki (F=56,795; p<,001) yönden anlamlı olduğu ve Durbin-Watson değerine (2,079) göre ise modelde otokorelasyon olmadığı anlaşılmaktadır. Modeldeki düzeltilmiş R² değerine göre kültürel etkileşim değişkeninin sadece %12 kısmı kültürel zekâ boyutları tarafından açıklanmaktadır. Tablodaki standardize edilmemiş katsayısına (Unstandardized Coefficients) (B=,070, p<0,001) bakıldığında sadece kültürel zekânın bilişsel boyutunun kültürel etkileşim açıklamada anlamlı bir katsayıya sahiptir. Diğer iki boyuttan üstbilişsel (B= ,003 p=0,848>0,05) ile motivasyonel ve davranışsal boyut (B= ,004 p=0,821>0,05) kültürel etkileşimi açıklamada istatistiki olarak anlamlı bir katsayıya sahip değildir. Bu regresyon katsayılarına göre analiz kapsamında diğer değişkenler sabit tutulduğunda, katılımcıların kültürel zekâ düzeylerinin bilişsel boyutunda bir birimlik pozitif artış kültürel etkileşim düzeylerinde ,070'lik bir artış sağlamaktadır. Bu doğrultuda H₄ hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

H₅: Kültürel zekânın boyutları kültürlerarası iletişim duyarlılığını etkilemektedir.

Kültürel zekâ boyutlarının kültürlerarası iletişim duyarlılığını üzerindeki etkisini belirlemek için regresyon analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir. Kültürel zekânın boyutları bağımsız değişken olarak, kültürlerarası iletişim duyarlılığı ise bağımlı değişken olarak analize dahil edilmiştir.

Tablo 7'deki regresyon analizine ilişkin bulgulara göre modelin istatistiki (F=480,153; p<,001) yönden anlamlı olduğu ve

Durbin-Watson değerine (1,981) göre modelin otokorelasyon içermediği görülmektedir. Modeldeki düzeltilmiş R² değerine göre genel olarak kültürlerarası iletişim duyarlılığı değişkeninin %55'lik kısmı kültürel zekâ boyutları tarafından açıklanmaktadır. Modelde kültürel zekânın boyutlarına ilişkin p<,001, p<,001, p<,010 değerlerinin 0,05'ten küçük olması nedeniyle her üç değişkenin kültürlerarası iletişim duyarlılığı üzerinde etkisi olduğu söylenebilir. Regresyon analizindeki bağımsız değişkenlerin standardize edilmemiş katsayılarına (Unstandardized Coefficients) göre katılımcıların kültürel zekâ boyutlarının düzeylerindeki bir birimlik pozitif artış, genel olarak kültürlerarası iletişim duyarlılık düzeylerinde sırası ile ,083'lük, ,064'lük ve ,30'lük artış sağlayacaktır. Bu veriler ışığında H₅ hipotezi kabul edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada kültürel zekânın kültürlerarası iletişim duyarlılığına etkisi incelenmiştir. Katılımcıların kültürel zekâlarını belirlemek için üstbilişsel, bilişsel, motivasyonel ve davranışsal boyutlarından oluşan dört boyutlu Kültürel Zekâ Ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarında ölçeğin motivasyon ve davranış boyutları birleşerek tek bir boyut kazanırken ölçek de üç boyutlu bir yapıya kavuşmuştur. Bu sonuçlar Demirel vd., (2020) Orta Asya'dan Türkiye'ye okumak için gelen öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmayla da doğrulanmaktadır. Katılımcıların kültürlerarası iletişim duyarlılığını belirlemek için Chen ve Starosta'nın (2000) etkileşim bağıllığı, kültürel farklılıklara saygı

etkileşim güveni, etkileşim isteği ve etkileşim özentiliği gibi beş alt boyuttan oluşan kültürlerarası iletişim duyarlılık ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışmada ölçek, kültürlerarası farklılıklara saygı ve kültürlerarası etkileşim olmak üzere iki boyutlu bir yapıya ulaşmıştır. Nitekim bazı araştırmacılar Chen ve Starosta'nın beş boyutlu kültürlerarası iletişim duyarlılığı modelinin farklı kültürel bağlamlarda uygulanabilirliği ile ilgili endişeleri olduğunu ve bazı boyutların tek bir boyut altında birleştirilmesi gerektiğini önermektedir (Fritz vd., 2002; Fritz vd., 2005). Benzer şekilde Tamam (2010) Malezya'da yaptığı çalışmada kültürlerarası iletişim duyarlılığının üç boyutlu modeline ulaşmıştır.

Mevcut çalışmanın sonuçları, geçmiş çalışmaların sonuçlarıyla tutarlı olarak, kültürel zekânın kültürlerarası iletişim duyarlılığı ile arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu da doğrulamaktadır. Hem bu çalışmanın sonuçları hem de benzer araştırmaların (Göl ve Erkin 2019; Mercan, 2016) sonuçları bireylerin kültürel zekâlarının artmasının kültürlerarası iletişim duyarlılıklarını da artırdığını göstermektedir. Kültürel zekâ bireylerin kültürlerarası ortamlarda etkili bir şekilde uyum sağlama ve işlev görme yeteneğini ifade eder. Bu yeteneğin yüksek olduğu bireyler farklı kültürel ortamlara daha rahat uyum sağlar ve farklı kültürel ortamlardaki kişilerle iletişime girmekten kaçınmazlar (Davis ve Knight 2018; Ng, vd., 2012).

Katılımcıların kültürel zekâ boyutlarının kültürlerarası iletişim duyarlılığı üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları incelendiğinde kültürel zekâ boyutlarının, kültürel iletişim duyarlılığı boyutları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Önceki araştırmalar, kültürlerarası iletişim duyarlılığı, farklı kültürlere yönelik olumlu bilişsel, duygusal ve davranışsal değişim ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Bennett, 2017). Çalışmanın sonuçları önceki çalışmaların sonuçları ile tutarlı olarak kültürel zekânın hem üstbilişsel boyutu hem de motivasyonel ve davranışsal boyutu kültürlerarası iletişim duyarlılığının kültürel farklılıklara saygı boyutunu olumlu ve anlamlı olarak etkilediğini göstermiştir (Mercan, 2016; Özdemir, 2019).

Kültürel farklılıklara saygı düzeyi yüksek kişiler kültürel farklılıklara saygı duymalı, diğerlerine karşı düşünceli olmalı, tepkilere ve taleplere açık olmalı ve duyguları kültürlerarası iletişimin bir eylemi olarak tercüme etmelidir (Chen ve Starosta 2000). Araştırma sonuçları, kültürel zekânın üstbilişsel boyutu, kültürel farklılıklara saygıyı istatistiki olarak en fazla etkileyen boyuttur. Bu sonuçlarla tutarlı olarak, önceki araştırmalar da göstermiştir ki kültürel zekâlarının üstbilişsel boyutu yüksek olan bireylerin kültürlerarası farklılıkları ve benzerlikleri anlamda daha başarılıdır (Sousa, vd., 2019; Triandis, 2006). Üstbilişsel boyut, "kültürler arası etkileşimler sırasında bireyin bilinçli kültürel farkındalık düzeyi"ni gösterir (Ang ve Van Dyne, 2008: 5). Kültürel zekânın bu boyutu yüksek olan kişiler daha derin bir algılama ve empati yeteneğine sahiptirler. Bu kişiler kültürlerarasındaki normlar, uygulamalar ve gelenekler hakkındaki bilgilerine dayalı olarak kültürlerarası benzerlikleri ve farklılıkları daha iyi anlayabilirler (Lin, vd., 2012).

Kültür farklılıklara saygı boyutunu istatistiki (.342) olarak pozitif yönde anlamlı etkileyen diğer bir kültürel zekâ boyutu ise

motivasyonel ve davranışsal boyuttur. Motivasyonel boyut kişinin farklı kültürleri anlamak ve o ortamda bulunma istekliliğini gösterirken davranışsal boyut ise farklı kültürel ortamlarla etkileşime girerken uygun sözlü ve davranışsal eylemde bulunma düzeyini gösterir (Ang ve Van Dyne, 2008). Kültürel zekâlarının motivasyonel ve davranışsal boyutu yüksek olan bireyler farklı kültürleri anlamada daha istekli olabilecekleri gibi sözel ve davranışsal olarak uyum sağlamada daha başarılı olabilirler. Bu durum onların farklı kültürlere olan saygılarını artırabilir. Nitekim araştırmalar kültürel zekânın motivasyonel ve davranışsal boyutu ile kültürel farklılıklara saygı arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu göstermiştir (Aslan ve Kizir 2019).

Araştırmanın diğer önemli bir sonucu ise kültürel zekânın bilişsel boyutunun kültürlerarası iletişimin duyarlılığın kültürel etkileşim boyutu üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkisinin olmasıdır. Bilişsel boyut kişinin farklı kültürlere karşı bilgisini yansıtır (Ang, vd., 2007). Kişilerin farklı kültürlere karşı bilgisi arttıkça o kültürlere karşı önyargısında kırılma olabilir. Böylece daha yüksek bilişsel boyut olarak daha fazla kültürel zekâyâ sahip kişiler, farklı bir kültürden olanlarla daha iyi etkileşime girebilirler (Ang, vd., 2007).

Sonuç olarak çalışmada uluslararası öğrencilerin kültürel zekâlarının artması ile kültürlerarası iletişim duyarlılıklarını da arttırdığı görülmüştür. Kültürlerarası iletişim duyarlılığı farklı kültürel geçmişlere sahip insanlarla etkili bir şekilde iletişim kurmak ve farklı bir kültürel ortamda etkili bir şekilde işlev görmek için gerekli bir yetenektir. Bireyler farklı bir kültürel çevre ile etkileşime girmeden önce, o kültürel çevrenin ekonomik, sosyal ve yasal yönlerine ilişkin bilgilerini öğrenmeleri ve kendi kültürüyle diğer kültürler arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri uyumlaştırmaları etkili bir kültürlerarası iletişim gerçekleştirmeleri için faydalı olacaktır. Bu nedenle kişilerin kültürel zekâlarının üstbilişsel düzeylerinin yüksek olması onlara farklı kültürleri anlama ve saygı duymalarında yardımcı olabileceken, bilişsel düzeylerinin yüksek olması ise farklı kültürler ile etkileşime girme konusunda daha fazla imkân sağlayabilir.

Bu çalışma, kültürel zekânın kültürlerarası iletişim duyarlılığı üzerindeki etkisine dair ampirik incelemidir. Bununla birlikte araştırmanın gelecekteki araştırmalara alan açan belirli sınırlılıkları mevcuttur. Öncelikle çalışmada kullanılan kültürel zekâ ve kültürlerarası iletişim duyarlılığı ölçekleri kendi kendini bildiren ölçeklerdir. Bu durum çalışmanın tek kaynaklı yanılıya düşmesine neden olabilir. Ancak sosyal psikoloji alanında araştırmacılar, çoğunlukla kendi bildiren ölçekler aracılığıyla gerçekleştirilir (Lin, vd., 2012). Nitekim kendi kendini bildiren bu ölçekler kültürel zekâ ve kültürlerarası iletişim duyarlılığı literatüründe de kabul görmüştür (Ang, vd., 2007; Chen ve Starosta 2000; Earley ve Ang 2003). Gelecekteki araştırmacılar ise, kültürel zekâyı ve kültürlerarası iletişim duyarlılığı arasındaki ilişkiyi farklı kaynaklar kullanarak değerlendirebilir. Bu araştırmanın diğer bir sınırlılığı Kastamonu Üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerle sınırlı olmasıdır. Araştırma farklı evren ve örneklem üzerinden tekrarlanabilir. Tüm bu sınırlılıkların yanı sıra bu çalışmada incelenmeyen Türk kültüründeki "misafirperverlik" olgusunun kültürel zekâ ve kültürel iletişime etkisi gelecekteki araştırmacılar tarafından ayrıca araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Abaslı, K., & Polat, Ş. (2019). Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve kültürel zekâya ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 193-202. doi.org/10.18506/anemon.419526
- Afsar, B., Al-Ghazali, B. M., Cheema, S., & Javed, F. (2020). Cultural intelligence and innovative work behavior: the role of work engagement and interpersonal trust. *European Journal of Innovation Management*, 24(4), 1082-1109. doi.org/10.1108/EJIM-01-2020-0008
- Alifuddin, M., & Widodo, W. (2022). How is cultural intelligence related to human behavior?. *Journal of Intelligence*, 10(1), 3. doi.org/10.3390/jintelligence10010003
- Alon, I., & Higgins, J. M. (2005). Global leadership success through emotional and cultural intelligences. *Business Horizons*, 48(6), 501-512. doi.org/10.1016/j.bushor.2005.04.003
- Ameli, S. R., & Molaei, H. (2012). Religious affiliation and intercultural sensitivity: Interculturality between Shia & Sunni Muslims in Iran. *International Journal of Intercultural Relations*, 36, 31-40. doi.org/10.1016/j.ijintrel.2010.11.007
- Ang, S., Van Dyne, L., Koh, C., Ng, K. Y., Templer, K. J., Tay, C., & Chandrasekar, N. A. (2007). Cultural intelligence: Its measurement and effects on cultural judgment and decision making, cultural adaptation and task performance. *Management And Organization Review*, 3(3), 335-371. doi.org/10.1111/j.1740-8784.2007.00082.x
- Ang, S., & Van Dyne, L., (2008). Conceptualization of cultural intelligence: Definition, distinctiveness, and nomological network. In Ang, S., & Van Dyne, L. (Eds.), *Handbook on cultural intelligence: Theory, measurement and applications* (pp. 3-15). New York NY: Sharpe.
- Aslan, S., & Kizir, Z. (2019). Bir hastanede çalışan hemşirelerin kültürel duyarlılıkları ile kültürel zekâları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 115-120. doi.org/10.34087/cbusbed.527215
- Bae, S. Y., & Song, H. (2017). Intercultural sensitivity and tourism patterns among international students in Korea: using a latent profile analysis. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22(4), 436-448. doi.org/10.1080/10941665.2016.1276087
- Bekiroğlu, O., & Balci, Ş. (2014). Kültürlerarası iletişim duyarlılığının izlerini aramak: İletişim fakültesi öğrencileri örneğinde bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(35), 429-459.
- Bennett, M. J. (2017). Developmental model of intercultural sensitivity. In Kim, Y (Ed) *International encyclopedia of intercultural communication* (pp 1-10). New York NY: Wiley. doi.org/10.1002/9781118783665.ieicc0182
- Bosuwon, T. (2017). Social intelligence and communication competence: Predictors of Students' Intercultural Sensitivity. *English Language Teaching*, 10(2), 136-149. doi: 10.5539/elt.v10n2p136
- Bulduk, S., Tosun, H., & Ardic, E. (2011). Türkçe kültürler arası duyarlılık ölçeğinin hemşirelik öğrencilerinde ölçümsel özellikleri. *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*, 19(1), 25-31.
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (1997). Chinese conflict management and resolution: Overview and implications. *Intercultural Communication Studies*, 7, 1-16. Erişim adresi: https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1015&context=com_facpubs
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (1998). A review of the concept of intercultural awareness. *Human Communication*, 2, 27-54.
- Chen, G. M., & W. J. Starosta. (2000). The development and validation of the intercultural communication sensitivity scale. *Human Communication*, 3, 1-15.
- Davis, K., & Knight, D. B. (2018). Impact of a global engineering course on student cultural intelligence and cross-cultural communication. *Journal of International Engineering Education*, 1(1), 4. doi.org/10.23860/jiee.2018.01.01.04
- Demirel, Y., Turan, E., & Akıncı, M. (2020). Duygusal zekânın kültürel zekâ üzerine etkisinin analizi: Kastamonu Üniversitesi Türk dünyası öğrencilerine yönelik bir araştırma. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 222-234. doi.org/10.33206/mjss.540246
- Dong, Q., Day, K. D., & Collaço, C. M. (2008). Overcoming ethnocentrism through developing intercultural communication sensitivity and multiculturalism. *Human Communication*, 11(1), 27-38.
- Earley, P.C., & Ang, S. (2003). *Cultural intelligence: Individual interactions across cultures*. CA: Stanford University Press
- Fritz, W., Graf, A., Hentze, J., Möllenberg, A., & Chen, G. M. (2005). An examination of Chen and Starosta's model of intercultural sensitivity in Germany and United States. *Intercultural Communication Studies*, 14(1), 53-64.
- Fritz, W., Möllenberg, A., & Chen, G. M. (2002). Measuring intercultural sensitivity in different cultural contexts. *Intercultural Communication Studies*, 11 (2), 165-176.
- Fraenkel, J. & Wallen, N. (2008). *Introduction to qualitative research, how to design and evaluate research in education*, (7th ed.). Boston, MA: McGraw-Hill International Edition
- Geçkil, T. ve Tikici, M. (2015). Örgütsel demokrasi ölçeği geliştirme çalışması. *Amme İdaresi Dergisi*, 48(4).
- Göl, İ., & Erkin, Ö. (2019). Association between cultural intelligence and cultural sensitivity in nursing students: A cross-sectional descriptive study. *Collegian*, 26(4), 485-491. doi.org/10.1016/j.colegn.2018.12.007
- İlhan, M. ve Çetin, B. (2014). Validity and reliability study of the turkish version of the cultural Intelligence scale. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 94-116.
- Ivcevic, Z., Brackett, M. A., & Mayer, J. D. (2007). Emotional intelligence and emotional creativity. *Journal of personality*, 75(2), 199-236. doi.org/10.1111/j.1467-6494.2007.00437.x
- Lin, Y. C., Chen, A. S. Y., & Song, Y. C. (2012). Does your intelligence help to survive in a foreign jungle? The effects of cultural intelligence and emotional intelligence on cross-cultural adjustment. *International Journal of intercultural relations*, 36(4), 541-552. doi.org/10.1016/j.ijintrel.2012.03.001
- Liu, M. (2019). Predicting effects of demographic, linguistic and psychological variables on university international students' intercultural communication sensitivity. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 6(3), 123-133.
- Mao, Y., & Hale, C. L. (2015). Relating intercultural communication sensitivity to conflict management styles, technology use, and organizational communication satisfaction in multinational organizations in China. *Journal of intercultural communication research*, 44(2), 132-150. doi.org/10.1080/17475759.2015.1025090

- Mertens, D. M. (2019). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods*. London: Sage publications.
- Mercan, N. (2016). Çok kültürlü ortamlarda kültürel zekânın kültürlerarası duyarlılık ile ilişkisine yönelik bir araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 1-13.
- Ng, K.Y., & Earley, P.C. (2006). Culture intelligence: Old constructs, new frontiers. *Group & Organization Management*, 31(1), 4-19. doi.org/10.1177/10596011052752
- Ng, K.Y., Van Dyne, L., & Ang, S. (2012). Cultural intelligence: A review, reflections, and recommendations for future research. In A. M. Ryan, F. T. L. Leong, & F. L. Oswald (Eds.), *Conducting multinational research: Applying organizational psychology in the workplace* (pp. 29–58). Washington, DC: American Psychological Association.
- Özdemir, K. (2019). *Kültürel zekânın kültürlerarası duyarlılık üzerindeki etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep
- Rockstuhl, T., Seiler, S., Ang, S., Van Dyne, L., & Annen, H. (2011). Beyond general intelligence (IQ) and emotional intelligence (EQ): The role of cultural intelligence (CQ) on cross-border leadership effectiveness in a globalized world. *Journal of Social Issues*, 67(4), 825-840. doi.org/10.1111/j.1540-4560.2011.01730.x
- Roper, B. ve David D.. (2000). Howard gardner: knowledge, learning and development in drama and arts education. *Research In Drama Education*, 5(2), 217-233. doi.org/10.1080/713692878
- Sousa, C., Gonçalves, G., Santos, J., & Orgambidez-Ramos, A. (2019). The relationship between multicultural competencies and intercultural contact: multicultural personality and cultural intelligence. *Psicologia & Sociedade*, 31. doi.org/10.1590/1807-0310/2019v31166867
- Scherer, R. F., Luther, D. C., Wiebe, F. A. ve Adams, J. S. (1988). Dimensionality of coping: Factor stability using the ways of coping questionnaire. *Psychological Reports*, 62(3), 763-770
- Sternberg, R. J., Lautrey, J., & Lubart, T. I. (2003). Where are we in the field of intelligence, how did we get here, and where are we going? In R. J. Sternberg, J. Lautrey, & T. I. Lubart (Eds.), *Models of intelligence: International perspectives* (pp. 3–25). Washington, DC: American Psychological Association.
- Tamam, E. (2010). Examining Chen and Starosta's model of intercultural sensitivity in a multiracial collectivistic country. *Journal of intercultural communication Research*, 39(3), 173-183. doi.org/10.1080/17475759.2010.534860
- Thomas, D. C., & Inkson, K. (2017). *Cultural intelligence: living and working globally*, (3rd ed). San Francisco: Berrett Koehler Publishers
- Thomas, D. C. (2006). Domain and development of cultural intelligence: The importance of mindfulness. *Group & Organization Management*, 31(1), 78-99. doi.org/10.1177/1059601105275
- Thomas, D.C., & Inkson, K. (2004). *Cultural intelligence: People skills for global business*. San Francisco: BerrettKoehler
- Triandis, H. C. (2006). Cultural intelligence in organizations. *Group & Organization Management*, 31(1), 20-26. doi.org/10.1177/105960110527525
- Tutar, H. & Erdem, A. T. (2020). *Örnekleriyle bilimsel araştırma yöntemleri ve spss uygulamaları*. Ankara: Seçkin
- Tutuş, G. (2020). *Çok kültürlü ortamda kültürel zekânın kültürlerarası duyarlılık üzerine etkisi: Portekiz örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep
- Van Dyne, L., Ang, S., Ng, K. Y., Rockstuhl, T., Tan, M. L., & Koh, C. (2012). Sub-dimensions of the four factor model of cultural intelligence: Expanding the conceptualization and measurement of cultural intelligence. *Social and personality psychology compass*, 6(4), 295-313. doi.org/10.1111/j.1751-9004.2012.00429.x
- Watson, J. D., & Durbin, J. (1951). Testing for serial correlation in least-squares regression. *Biometrika*, 38(1-2), 159-177
- Wells, C. M. (2017). An analysis of global corporate culture and the relationship between cultural intelligence and transformational leadership. *Nashville, Tennessee: Trevecca Nazarene University*
- YÖK (2022, Kasım) .*Yükseköğretimde Uluslararasılaşma ve Türkiye'deki Üniversitelerin Uluslararası Görünürlüğü Çalıştayı*. Ankara. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2022/yuksekogretimde-uluslararasilasma-ve-turkiye-deki-universitelerin-uluslararasi-gorunurlugunu-artirma-calistayi.aspx>